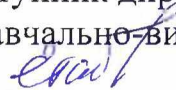

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ОХТИРСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчально-виховної роботи
 Олена Гавриш
30 08 2024 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Нормування праці і кошториси

Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність	192 Будівництво та цивільна інженерія
Освітньо-професійна програма	Монтаж, обслуговування устаткування і систем газопостачання
Форма навчання	денна
Загальна кількість годин / кредитів ECTS	60 годин – 2 кредити
Характеристика навчальної дисципліни	вибіркова
Форма семестрового контролю	залік
Мова викладання	українська
Інформація про викладача, контактна інформація	Рудиченко Зульфія Шарібнурівна, викладач економічних дисциплін, викладач вищої категорії Робоче місце: м. Охтирка, вул. Сумська, 46, навчальна аудиторія 28, 066-354-36-49 E-mail: 1973HoMjaK@gmail.com
Розміщення курсу	https://dev1.ocsnau.net/course/view.php?id=175

Силабус розглянуто на засіданні циклової комісії економічних спеціальностей
Протокол №1 від 30 08 2024 року

Голова циклової комісії Анна КОГУТ
Викладач _____ Зульфія РУДИЧЕНКО

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни	Метою вивчення дисципліни "Нормування праці і кошториси" є вивчення закономірностей ринкової економіки, що враховуються при встановленні цін, а також процесів і методів ціноутворення. У даному курсі в стислій і доступній формі викладено основні розділи "Нормування праці та кошторис": основи та принципи технічного, тарифного та кошторисного нормування, кошторисна документація. Викладені питання відповідають діючій навчальній програмі з Нормування праці та кошторис для вищих технічних навчальних закладів I і II рівнів акредитації. Ціноутворення є найважливішим напрямом економічної роботи на підприємстві. Перед усіма підприємствами, комерційними та некомерційними організаціями постає завдання визначення цін на свої товари, роботи та послуги. Від правильності встановлення цін багато в чому залежать обсяг реалізації продукції, рентабельність виробництва, інші показники діяльності і, як наслідок, конкурентоспроможність підприємства
Завдання вивчення дисципліни	Завдання курсу полягає в тому, що при вивченні дисципліни особлива увага звертається на забезпечення через систему ціноутворення в будівництві визначення вартості будівництва на всіх стадіях інвестування, підвищення ефективності капітальних вкладень, забезпечення економії фінансових та інших ресурсів, впровадження досягнень науки, техніки, передового вітчизняного і закордонного досвіду в будівельному виробництві, застосування нових матеріалів, виробів і конструкцій, організаційних заходів аналізувати використання робочого часу, розробляти заходи щодо організації праці, визначати доцільні форми і системи заробітної плати, планувати чисельність різних категорій персоналу.

2. КОМПЕТЕНЦІЇ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни:

Загальні компетентності	ЗК 5 Здатність обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел. ЗК 6 Здатність спілкуватися державною мовою, як усно, так і письмово. ЗК 8 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	ФК12 Здатність планувати та реалізовувати заходи з обслуговування діючих систем газопостачання ФК13 Базові знання економіки і планування в галузі газопостачання з використанням комплексу комп'ютерних програм.
Програмні результати навчання:	
Результати навчання	ПРН 11 Уміння складати кошторисну документацію на будівництво і капітальний ремонт об'єктів систем газопостачання ПРН 17 Застосовуючи економічні розрахунки, приймати ефективні управлінські і технічні рішення.

3. ПРЕРЕКВІЗИТИ

Передумова для вивчення дисципліни є набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими дисциплінами «Основи правознавства», «Інженерна графіка»

4. ПОСТРЕКВІЗИТИ

Після набуття теоретичних знань та практичних навичок з дисципліни переходить до вивчення наступних дисциплін: «Економіка і планування галузі» «Будівельна техніка», «Автоматика і телемеханіка систем газопостачання», «Експлуатація устаткування і систем газопостачання», «Охорона праці в галузі».

3. ПРЕРЕКВІЗИТИ

Передумова для вивчення дисципліни є набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими дисциплінами «Основи правознавства», «Інженерна графіка»

4. ПОСТРЕКВІЗИТИ

Після набуття теоретичних знань та практичних навичок з дисципліни переходити до вивчення наступних дисциплін: «Будівельна техніка», «Автоматизація та управління систем теплогазопостачання та вентиляції», «Охорона праці в галузі».

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви змістовних модулів, тем	Всього годин	Аудиторні			Самостійна робота
			лекції	практичні	семіна рські	
1	2	3	4	5	6	7
	Модуль 1					
1	Вступ	2	0,5			1,5
2	Технічне нормування праці	2	0,5			1,5
	1.1. Мета, завдання та методи технічного нормування					
3	1.2. Види норм у газовому господарстві	2	1			1
4	1.3. Класифікація затрат робочого часу	4	1	2		1
5	1.4. Організація та методи нормативних спостережень	2	0,5			1,5
6	1.5. Нормативи і вимоги до них	2	0,5			1,5
7	1.6. Вивчення затрат робочого часу	2	0,5			1,5
8	1.7. Нормування праці ІТР та службовців	4		1		3
9	1.8. Нормування витрат будівельних і експлуатаційних матеріалів	2				2
10	Організація і оплата праці в газовому господарстві	2	0,5			1,5
	2.1. Наукова організація праці					
11	2.2. Організація бригад та ланок	4	1	1		2
	Всього по модулю	28	6	4		18

Модуль 2						
12	2.3. Організація оплати праці	3	1			2
13	2.4. Тарифна система	3	1			2
14	2.5. Форми розрахунку заробітної плати	4		2		2
15	2.6. Особливості оплати праці робітників газового господарства	2	1			1
16	2.7. Основи розрахунку заробітної плати робітників	2		1		1
17	2.8. Матеріальне заохочення робітників	2		1		1
18	Кошториси в газовому господарстві	1	0,5			0,5
	3.1. Цінова політика					
19	3.2. Ціноутворювальні фактори на будівельну продукцію	2	0,5			1,5
20	3.3. Одиничні розцінки на прямі витрати	1				1
21	3.4. Накладні витрати й кошторисний прибуток (планові нагромадження)	1	1			
22	3.5. Базові питомі показники вартості будівництва	1	1			
23	3.6. Визначення ціни будівельної продукції. Кошторисна документація	10		4		6
	Всього по модулю	32	6	8		18
	Всього	60	12	12		36

6. ТЕМИ ТА ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/П	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1		
1	Вступ. Мета вивчення предмета. Газове господарство як суб'єкт господарювання 1. Роль і значення дисципліни „Нормування праці та кошторис” 2. Мета, завдання та методи технічного нормування 3. Види норм у газовому господарстві	2
2	Класифікація затрат робочого часу. Нормативи і вимоги до них 1. Класифікація затрат 2. Види нормативних спостережень 3. Методика проведення спостережень	2
3	Нормування праці ІТР та службовців. Наукова організація праці 1. Нормування праці службовців та керівників 2. Фактори, що впливають на витрати управлінської праці 3. Основні напрями наукової організації праці 4. Різновиди виробничих бригад	2
4	Організація оплати праці 1. Оплата праці в умовах ринкової економіки 2. Номінальна та реальна заробітна плата. Мінімальна заробітна плата 3. Тарифна система та її склад 4. Форми розрахунку заробітної плати	2
5	Особливості оплати праці робітників газового господарства 1. Оплата праці на важких роботах 2. Надбавки до заробітної плати 3. Основи розрахунку заробітної плати 4. Матеріальне заохочення робітників 5. Розподіл заробітної плати	2

6	Кошториси в газовому господарстві 1. Цінова політика. Ціноутворювальні фактори на будівельну продукцію 2. Одиничні розцінки 3. Зміст та структура накладних витрат 4. Види, форми кошторисів 5. Договірна ціна та особливості її визначення і узгодження	2
	Разом	12

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Проведення індивідуальної фотографії робочого часу	2
2	Складання штатного розкладу адміністративно-управлінського персоналу. Розрахунок професійно кваліфікаційного складу бригади	2
3	Розрахунок чисельності виробничого персоналу	2
4	Розрахунок чисельності контролерів природного газу Розрахунок заробітної плати робітників	2
5	Визначення ціни будівельної продукції Складання локального та об'єктного кошторису	2
6	Складання зведеного кошторисного розрахунку	2
	Разом	12

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Вид навчальної діяльності	Форма контролю	Кількість годин
1	Нормативи режимів роботи	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	4
2	Види нормативів технічного нормування праці. Перегляд норм праці Методи нормування витрат матеріалів	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	6
3	Функції управління Дисципліна та її види	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	8
4	Принципи побудови єдиної тарифної сітки. Особливості оплати праці керівників, професіоналів, фахівців, технічних службовців	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	6
5	Участь працівників у прибутку	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
6	Базові питомі показники вартості будівництва Складові зведеного кошторисного розрахунку	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	4
7	Принципи складання локальних кошторисів	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	3
8	Базисна кошторисна вартість	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка	3

		літературою	презентацій	
	Разом			36

9. ВИДИ КОНТРОЛЮ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Види контролю:

- **Поточний** - фронтальне опитування, відтворення виробничих ситуацій.
- **Модульний** - комп'ютерне тестування
- **Підсумковий** - тестова контрольна робота, залік

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання знань студентів з дисципліни «Нормування праці і кошторис» здійснюється за національною чотирибальною шкалою.

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно» («5»)	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється у повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Студент активно працює протягом усього курсу і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.
«Добре» («4»)	Оцінюється завдання, що містить відповідні, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Студент виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни. певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Студент активно працює протягом усього курсу, питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене вміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, в усних відповідях – неточні, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів.
«Задовільно» («3»)	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти, події, робити висновки, але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача. Дає не повні відповіді на заняттях.
«Незадовільно» («2»)	Оцінюється завдання, що не виконане, або містить відповідні на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Студент виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітленні неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях та практичному завданні припущенні суттєві помилки.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Діхтярь Л.І. Нормування праці та кошторис. Конспект лекцій – НМЦ, 2008.
2. Правила визначення вартості будівництва. ДБН Д.1.1. – 1.2000 Доповнення 3.
3. Організація будівельного виробництва. ДБН А.3.1.-5-96.
4. Ресурсні елементні кошторисні норми на будівельні роботи (РЕКН).
5. Ресурсні елементні кошторисні норми експлуатації будівельних машин і механізмів (РКНЕМ).
6. Поточні одиничні розцінки.
7. Ціноутворення в будівництві // Збірники офіційних документів та роз'яснень. –К.: Інпроект, 2002.
8. Белов В.В. Нормування праці та кошториси в будівництві. - Суми: ВВП „Мрія-1” ЛТД, 2000

Допоміжна

1. 12. Закон України «Про колективні договори і угоди» від 01.07.1993 р. № 3356-XII.
2. Закон України «Про колективні угоди та договори» від 23.02.2023 р. № 2937-IX.
3. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР.
4. Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15.03.2022 р. № 2136-IX
5. Рекомендації щодо нормуванню праці в галузях народного господарства, схвалені постановою колегії Мінпраці від 19.04.1995 р. № 2
6. Шаманська, Н.В. Мінімальна заробітна плата як державна гарантія оплати праці / Н. В. Шаманська, Н. В. Харченко // Ефективна економіка. 2018. № 1. С. 74–81.

12. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента за якість викладення та опанування навчального матеріалу, прозорість оцінювання, дотримання принципів академічної доброчесності. Середовище на заняттях є дружнім та відкритим до конструктивної критики.

Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі усного опитування (за пропущені лекції) та виконання розрахункового завдання (за пропущене практичне заняття). Строк здачі – два тижні.

Дотримання академічної доброчесності студентами передбачає: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента (списування, фабрикація, фальсифікація, обман) є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо виконання завдань: позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність. Політика оцінювання відображена в пункті 10 даного силабусу.